

Bir “İlmiyle Âmil Çelebioğlu”nun Ardından*

MÜCTEBA UĞUR**

Âmil Çelebioğlu’nun Ölümüne Tarih

Kaybettik Âmil Bey’i gönül doldu yasıyla,
“Lebbeyk Yâ Rab!” son sözü, ihram kefeni oldu,
Yaar mı acep bir şûle-i ümit, Çelebioğlu?
Lakabı tarih tuttu, bir sayı fazlasıyla.
Bize göre artık o, **Şehit Çelebioğlu...**

Bir dosta karşı vefa borcunun ödenmesi için yazılan bu yazı biraz değil, epey gecikti. Ancak elde olmayan sebeplerin çıkışı özrü yazarını özürlü gösterebilirse ne mutlu...

Aslında böyle yazılara başlamak bir hayli zor. İnsan ne diyeceğini şaşırıyor çok kere. Ne denir, ne denilebilir? İş bir takdire bağlı o kadar. İnsanlar o takdiri ne aşabilirler, ne de değiştirebilirler. Bakarsınız ilmi, irfanı ve çalışmalarıyla halkın gönlünde yer tutmuş nice kıymetler gün gelir o acımasız takdirin pençesine düşerler. Sessizce ve ansızın. Bir an

* Bu yazı daha önce *Millî Kültür* (Aralık 1990 S. 79, s. 76-77) dergisinde yayımlanmıştır.

** Prof. Dr., Uzun yıllar Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Hadis Bilim dalı öğretim üyesi olarak çalıştı. 2003’te emekli olduktan iki sene sonra 2005 yılında vefat etti.

olur varlıklarını sürdürürlerken yokluk içine düşüvermişler. Gittikleri yer aslında bir başka hayatın başlama noktasıdır. Ebedî hayatın. Geride kalanlar acısıyla, tatlısıyla bir hatıra demeti.

Eski deyiş gibi olacak, ama değil. Bir "İlmiyle Âmil Çelebiloğlu Çelebi" Yüce Yaratan'ın ezelde kendisi için takdir ettiğinin peşinde, kalktı kutlu beldelere gitti. Bir güzel kulluk vazifesi yapayım diye. Ne bilirdi, ezeli takdire boyun keserek "Lebbeyk" sesleri arasında İlahi çağrıya uyaçağını. İhramının kefeni olacağını. Denildi ya, takdir eden Kadir Mevlâ öyle etmiş. Ne söylenebilir ki...

Onu yetmişli yılların başında İstanbul'da Sönmez Neşriyat Yayınevi'nde tanıdım. Mesnevi tercümesi üzerinde çalışıyordu. Kısa bir tanışma faslından sonra bende tam bir güven hissi uyandı. Kendi kendime "kişi sözünden belli olur" dedikleri kadar varmış dedim. Bir engin kavrama kabiliyeti, meselelere bakışı, çalışkanlığı vaktini boşa geçirmemeye özen göstermesi özelinde dikkatimi çekti. Ruhlarımız kaynaşmıştı. Dillerimiz biraz farklı üslupla söyleseler de hemen hemen aynı şeyleri söylüyorlardı. Kısa zamanda dost oluvermiştik.

Aradan birkaç yıl geçti. Tercüman Gazetesi 1001 Temel Eser serisi içinde onun kaleminden yayına hazırlanmış Ramazan-nâme kitabını yayınladı ve bu seriden çıkan kitapları tenkit yarışması adı altında bir yarışma düzenledi. Ben de katıldım ve Ramazan-nâme tenkit yarışması birincisi oldum. Bu vesile ile dostluğumuz daha da pekişti. Görüşmelerimizin birinde yazımı beğendiğini ancak tenkidimi tek taraflı bulduğunu, hatalarının ortaya konulmadığını söyledi. Kendisine verdiğim cevapta anonim halk edebiyatının en güzel verilerinden birisi olan Ramazan manilerini derli toplu bir şekilde yayınlamaya vesile olduğundan kendisine teşekkür etmemiz gerektiğini, aslında çalışmasında kendisinden kaynaklanan hatanın olmadığını söyledim. Sözlerime, takdir edilecek türden bir eser hazırladığını, olsa idi hatalarını söylemekten çekinmeyeceğimi ekledim. Söz Türkiye'de ciddî bir tenkit faaliyetinin olmadığına, o yüzden ilmi eserlerde hayli önemli hatalar yapıldığına gelmişti. Tatlı bir sohbetle işi tatlıya bağladık. Ancak o kendi eserinde de hata olabileceğinde ısrarlı idi. Hatırlıyorum, bu konuda kendisini ikna bir hayli zor olmuştu.

Pek sık olmamakla birlikte zaman zaman görüşüyor, edebi, tarihi konularda sohbet ediyorduk. O günlerden hatırimda kalan hatıra kırıntıları arasında ninniler üzerinde çalışma yaptığı, Güney-Doğu Anadolu'da okunan Arapça bir ninni metnini nazmen tercüme edişim, canlılığını koruyan benim için önemli hususlardandır.

Bir gün evimize şeref verdi. O gün, hiç unutmam, batılı misyoner şarkiyatçıların Kur'ân-ı Kerim üzerinde yaptıkları bir kalem oyunundan söz edilmişti. Büyük bir dikkatle dinlemiş, ilgilenmişti. Söz arasında tarihi konularda yapılan benzeri kalem oyunlarına değinildi. Burada da dini konularda olduğu kadar kültür ve tarih konularında yakından ilgilendiğini görerek takdir etmiştim. O günden sonra çok geçmedi, hayatının belki de en acı gününü yaşadı. Gencecik bir fidanını, evin önündeki durakta otobüs beklerken sorumsuz ellerin kullandığı Mercedes marka arabanın çarpması sonucu kaybetmenin acısını duyar duymaz baş sağlığı ziyaretine gittik. İlk olarak bir köşede “Yâsin-i Şerif” okurken göz ucuyla şöyle bir baktım. Sessiz ve sakindi. Fakat içinden ne gibi fırtınalar koptuğunu tahmin etmek hiç de zor değildi. Anladım ki evlat acısı ancak bu kadar gizlenebilirdi. Allah kimseye vermesin. Okuduklarımızı yerine bağışladıktan sonra bir an sessizliği bozmak için,

"Sebepler değil mersedes, Allah bes bâkî heves" dedim. Hafifçe tebesüm etti. Hüzünlü dolu acı bir tebessümdü bu. Arkasından birkaç kelime ile gençliğin sorumsuz yetişmesinden dem vurdu. Söyledikleri arasında kanayan yüreğine rağmen memleket gençliğinin sorumsuz yetiştirilmesinin acısına da yer verdiğini hatırlıyorum. Demek eğitimcilik tarafı ağır basıyor, benzersiz bir metanetle takdire rıza göstermeye çalışıyordu. Evet. Âmil Bey'in takdir potasında ne denli ermiş bir yüce ruha sahip olduğunu o gün bir kere daha farketmiş, hayranlığım bir kat daha artmıştı.

Âmil Çelebioğlu, kelimenin tam anlamıyla Çelebioğlu Çelebi idi. Artık yavaş yavaş kaybolmaya yüz tutan bir neslin adeta son temsilcisi denebilecek yaratılıştadır. Ağırbaşlı, özüne sözüne sadık, ciddi ve çalışkan. Çelebi soylu, çelebi yaratılışlı. Ona methiyeler söylemek kadar yazmak da eminim ruhunu incitir. Aslında buna ihtiyacı olduğunu da zannetmiyorum. En iyisi bu kadarla yetinelim. Yalnız şu kadarını eklemeyen geçmeyeceğim. İlâhi mesaj "Allah yolunda öldürülenlere ölmüş gözüyle

bakılmamasını onların diri olduklarını ancak dünyadakilerin bunu anlayamayacaklarını" söylüyor. Bizler Allah yolunda ölenleri de aynı grupta görüyoruz ve diyoruz ki o artık şehit Çelebioğlu'dur.

Kısa süren ancak bizim için paha biçilmez derecede kıymetli olan dostluğumuzun kıymetsiz bir armağanı olarak temiz ruhuna Fatihalar, Yasinler hediye ediyor ve arkasından şöyle seslenmekten kendimi alamıyorum.

(Bu son cümle/cümleler maalesef dergide çıkmamış!)